

Urmas Lauri:

Läänemaa ulatub Pärnu jõeni, aga Pärnumaa ei jõua niipea Kasari jõeni. Lk 2

Kuidas maksta makse?

Maksuametnik Kristiina Ase selgitab tulumaksureformi. Lk 4–5

Lääne Elu

Loe värsked uudised www.le.ee

NELJAPÄEV, 16. NOVEMBER 2017 | NR 133 (4078) | 1 EURO

Einar Pärnpuu:

osavallakogu kas noogutab või mitte. Lk 3

● KOOL HAKKAB KERKIMA

Põhikooli võidutöö eristus tulevikku vaatava lahenduse poolest

Haapsalu põhikooli arhitektuurikonkursi 8000eurose peapreemia võitsid „3+1 arhitektid”.

KAIRE REILJAN
kaire@le.ee

Eile õhtul kuulutati Haapsalu kultuurikeskuses välja põhikooli arhitektuurikonkursi võitjad ja eripreemiatega saajad.

Konkursi teise koha ja 6000 euro suuruse preemia sai arhitektuuribüroo „b210” võistlustöö „Siksak” ning kolmanda koha ja 4000eurose preemia Eek & Mutso võistlustöö „Ikigai”. Välja anti ka viis 1600eurost eripreemiat.

Võidutöö meeskonda kuuluva Markus Kaasiku sõnul pole Haapsalu põhikooli hoone neil esimene koolimaja projekteerida. Praegu on neil pooleli kaunitest kunstide kooli maja Tallinnas ning autorite kollektiivi kuuluv Kerstin Kivila on oma magistri-töös keskendumine just koolidele.

Avatud ja suletud uksed

Mihkel Meriste võttis võidutöö põhimõtted kokku sõnadega: „Püüdsime hoiduda kahepoolsetest koridoridest ja meie eesmärk oli hoida logistiline pool lihtne.”

„„Lipsu” lahendus on teistest natuke erinev: sisu poolest on see vahest kõige uudsem ja tulevikku vaatavam,” ütles Haapsalu põhikooli direktor Anne Mahoni võidutöö kohta.

Direktor lisas, et pakutud lahenduses meeldis talle, et üldkasutatavad ruumid nagu raamatukogu, söökla, saal ja tunnirahuklassid on maja keskele kokku toodud: „Seda osa ruumist pole kasutatud mitte ainult jooksmiseks ja liikumiseks, vaid ka millekski muuks,” ütles Mahoni.

Ka Haapsalu linnaarhitekt Anu Joost leidis, et võidutöö puhul olid majas inimeste liikumissuunad selged ja üldruumid paindlikult ära kasutatud. Joost tõi näiteks ka hästi ära kasutatud trepialused, kuhu on planeeritud vahendite hoidmise ruumid ja WCd. Samuti pidasid nii Joost kui ka Mahoni heaks võimalust kasutada saali nii avatu-

Haapsalu põhikooli direktorile Anne Mahonile meeldis võidutöö seepärast, et see oli kõige uudsema lahendusega.

URMAS LAURI

Mihkel Meriste (vasakul) ja Markus Kaasik said eile linnaarhitektilt Anu Joostilt esikoha diplomi.

ARVO TARMULA

na kui ka suletud ruumina. „Kuna koolil võimalik ei ole, siis seal tundi pidades või koorilaulu tehke ei sega see ülejäänud kooli,” rääkis Joost.

Võistlustööd jagunesid laias laastus kaheks: ühtedes oli eelistatud traditsioonilisemat varianti – klassid sirge koridori ääres –, teistes oli aga püütud koridore ja klasse liigendada.

Võistlustööd hinnates jälgis žürii eelkõige tulevase koolimaja sobitumist ümbruskonna ja staadioniga ning ka seda, kuidas saaks majas kooli pidada. „Kuna tegu oli ideekonkursiga, siis näiteks materjale me nii väga ei vaadanud, vaid jälgisime pigem, et

kõik vajalikud asjad oleksid olemas,” ütles Joost.

Vana lammutatakse

Ainukese kooliühenduse žüriisse kuulunud Mahoni tunnistas, et tema meelest ei olnud konkursil üht sellist kõige-kõige – varianti, mis oleks nii sisu kui ka õue poolest sada protsenti ideaalne. „See ei tähenda, et võistlustööd oleksid halvad olnud. Ühtemoodi häid töid oli palju ja valida oli keeruline,” selgitas ta.

Mahoni lisas, et edasises töös üht-teist kindlasti muutub ja ka võidutöö puhul on kohti, mida muuta. Tema sõnul oleks hea, kui saaks klassiruumide suure-

Võitjad

I preemia – 8000 eurot „Lips”, „3+1 arhitektid” (Gert Guriev, Markus Kaasik, Kerstin Kivila, Mihkel Meriste, Andres Ojari, Ilmar Valdur)

II preemia – 6000 eurot „Siksak”, „b210” (Katrin Tõugu, Mari Hunt, Aet Ader, Kadri Klementi, Mari Möldre, Arvi Anderson, Zane Kalnina, Nele Šverens)

III preemia – 4000 eurot „Ikigai”, „Eek & Mutso” (Margit Mutso, Madis Eek).

Ergutuspreemiad

● „Kajakas” – „Metusala arhitektid” (Egon Metusala)

● „Merihobu” – „Nordprojekt” / „Trilog Studio”, „Positiivne Pinnavorm” (Olavi Kukk, Kristjan Tõk, Lidia Zarudnaya)

● „Pool kaheksa” – „Kuu” / Juhan Rohtla (Liis Juuse, Juhan Rohtla)

● „Tare, Ahhoi!” – Emil Urbel (Emil Urbel, Kristjan Naaris)

● „Vahvel” – „Salto” (Ralf Lööke, Maarja Kaasik, Martin McLean)

maks-väiksemaks teha, kuid kõik soovid ei mahu ilmselt ehituseelarvesse. „Ilmselt tuleb hakata valikut tegema ja kui asi tõsisemaks läheb, siis läheb kindlasti ka näpuga järje ajamiseks,” ütles direktor. „Nii et põnevaks alles läheb.”

Arhitektuurikonkursivõistlustööd on välja pandud Haapsalu kultuurikeskuse fuajees, kus saab neid uudistada 30. novembrini. Haapsalu uus põhikool tuleb praeguse Nikolai kooli kohale. Nikolai kool lammutatakse, kuid alles jääb Lihula maantee äärne õppehoone, milles tegutseb Tallinna ülikooli kolledž.

Haapsalu põhikooli arhitektuurikonkursile saabus 20 võistlustööd. Nende hulgas tegi valiku žürii, millesse kuulusid Eesti arhitektide liidu poolt arhitektid Ell Väärtnõu, Kaire Nõmm ja Toomas Tammis, Haapsalu põhikooli direktor Anne Mahoni ning Haapsalu linnapea Urmas Sukles, aselinnapea Liina Põld ja linnaarhitekt Anu Joost.

Siim Saareväli naaseb Haapsalu Linnahoolduse nõukogusse

Haapsalu linnavalitsus vahetas välja linnafirma Haapsalu Linnahooldus nõukogu liikme. Haapsalu linnavalitsus otsustas kolmapäeval, et linnafirma uueks nõukogu liikmeks saab ettevõtja Siim Saareväli. Oma koha linnafirma nõukogus kaotas Haapsalu aselinnapea Peeter Vikman.

Siim Saareväli kuulus ettevõtete nõukogusse eelmise aasta kevadeni. Saareväli toona oma lahkumist ei põhjendanud. „Seoses

Siim Saareväli.

ARVO TARMULA

Haapsalu linna juhtimises toimuvate struktuursete muutustega kutsus Haapsalu linnavalitsus Peeter Vikmani Linnahoolduse OÜ nõukogust tagasi.

Põhjus on see, et linnahooldus on aselinnapea Vikmani enda vastutusalas ja ta ei saa olla samal ajal iseendale kontrollorganiks. Juhtimisklassikas ei ole see hea toon, et kontrollid firmat, mida ise juhivad,” selgitas Sukles. Sukles tunnistas, et eelmise linnavalit-

suse ja linnavolikogu koosseisu aegu kokku lepitud kohtade jaotust võib teatavate mõõndustega nimetada ka huvide konfliktiks. „Aga selline oli eelmise koalitsiooni otsus. Nüüd on uus koalitsioon,” ütles Sukles.

Sukles lisas, et vangerdus Haapsalu Linnahoolduse OÜ nõukogus oli üks koalitsiooniläbirääkimistel kokku lepitud punktidest. Kui seni olid linnafirmad Haapsalu Linnahooldus ja Haapsalu Linnama-

jandus Keskerakonna kontrolli all, siis uue koalitsioonileppega jääb Haapsalu Linnahooldus linnapea Urmas Suklese valimisliidule ja Haapsalu Linnamajandus Keskerakonnale.

Peeter Vikman juhtis seni mõlema linnafirma nõukogu. Peale Saareväli kuuluvad Haapsalu Linnahoolduse nõukokku ka Haapsalu volikogu liige Riho Lepp (valimisliit HaRi) ja riigikogu liige Jaanus Karilaid (Keskerakond).

Siim Saareväli kuulub samuti Haapsalu volikokku. Valimistel sai ta Urmas Suklese valimisliidu HaRi nimekirjas 116 häält.

Saareväli osalusena Linnamäe Peekoni seafarmis puhkes septembris seakatk.

Hukatud sigade eest maksis veterinaaramet enam kui pool miljonit eurot hüvitist. Saareväli põhjariiks on seni olnud kinnisvara.

LEMMI KANN

● JUHTKIRI

Osavald ja ühine vald

Lääne-Nigula valla otsus lubada neljas liidetud vallas luua osavallakogud näib esmapilgul edumeelne algatus, kuid lähemal vaatlusel osutuvad osavallakogud tühiseks vallavõimu dubleerimiseks.

Kui osavallakogul pole eelarvet ega otsustusõigust oma territooriumil toimuva üle, siis on tegu pelgalt sümboolse esindusorganiga. Võim tähendab raha, rahatuna pole kogul mõtet. Osavallakogu endagi iseseisvus on üsna küsitav, sest osavallavanema peab heaks kiitma vallavanem. Tegu on vallavanema käepikendusega, kel puudub iseseisev otsustusruum.

Kui haldusreformi mõte oli väikeste valdade liitmise abil luua omavalitsuste tõhusam juhtimissüsteem, siis osavaldade loomisega juhtimissüsteem ei lihtsustu. Vastupidi, osavallad on nagu kahetasandilise juhtimisstruktuuri loomine, see ei ole kuidagi haldusreformi ideega kooskõlas.

Kui enamik osavallakogude liikmeid kuulub ka Lääne-Nigula volikokku, siis mida seal osavallakogus õigupoolest otsustama hakatakse? Kullamaa põllumees Einar Pärnpuu ütles õigesti, et osavallakogu on mõeldud vaikivaks peanoogutamiseks. Aga mis on siis sellise kogu mõte, kui sel pole enam otsustusruumi, kui ainult noogutamine. Pead võib raputada, aga Lääne-Nigula vallavalitsus ja -volikogu võib selle tähelepanuta jätta.

Mis mõte on kogukonnakogudel, jääb samuti arusaamatuks. Et need on nagu osavaldade asenduskogud? Selletaoliste valda lõhkuvate kogude moodustamise asemel tasuks keskenduda valla ühendamisele.

5700 elanikuga vald pole nii suur, et vajaks volikogu kõrvale dubleerivaid juhtimisstruktuure. Uue valla juhtide, sealhulgas volikogu liikmete ülesanne on olla kursis iga vallanurga inimeste probleemide ja muredega. Kui nad selle ülesandega hakkama ei saa, siis ei aita võimuta osavallakogud kuidagi kaasa sellele, et ääremaade huvid oleks kaitstud.

● TEISED LEHED

Grete Palmiste: koalitsiooni-lepingute peitusemäng

ERR. Miks paljude valdade kodulehtedel pole infot selle kohta, millised jõud on võimukoalitsiooni moodustanud? Infot lihtsalt ei ole. Millistest avalikest allikatest teie infot leida prooviksite? Minu esimene pakkumine oli valla koduleht. See on üsna hea pakkumine, kuid mitte alati õige vastus. Kindlasti leiate kodulehelt info selle kohta, kuhu üle jäänud kõrvitsad viia või kuidas toimub sel aastal lehtede äravedu. Kindlasti on ära märgitud seegi, millised on valimistega jõustunud uued vallapiirid. Valimistega seoses on viimane uudis sageli seotud valimisnimekirjadega või haldusreformi ühinemislepinguga. Aga kohalike valimiste järel sõlmitud koalitsioon on ju selle piirkonna suurim uudis. Kuidas seda mitte kodulehe esiküljele paigutada?

Niisiis taandub inimeste teavitamise võimalus ja ilmselt ka kohustus kohalikule ajakirjandusele. See ei ole ju sugugi halb või vale, aga see toob mind nõiaringina tagasi loo alguse juurde.

Tahaksin siin esile tõsta Saaremaa valda – kodulehe esiteetika üle võib vaielda, koalitsiooni kohta ka infot esimese hooga ei leia, aga uue vallavalitsuse videotervitus on suurepärase mõte.

● LAUSELAEN

„Kõik said, meile ei antud.”

Pürksi sotsiaalkorteris elav **Tiia Lõžina**, kes jäi ilma üksi elava pensionäri toetusest LE, 14. november 2017

Läänemaast. Emotsioonideta

Kui keegi väidab, et Kasari jõgi on Läänemaa ja Pärnumaa piirijõgi, siis selles ta küll eksib.

Võib üsna kindel olla, et lähema viie põlvkonna jooksul Pärnumaa piir Kasarini ei jõua. Asjaloole saab rahulikult läheneda, kui lepime kokku, et Läänemaa ja Lääne maakond on eri asjad, võrdusmärki nende vahele ei kannata panna.

Läänemaa piirijõgi on pigem Pärnu jõgi, sest just nimelt sealt jooksis muinasajal, 13. sajandil Läänemaa piir. Teisel pool jõge ei alanud mitte Pärnumaa, vaid hoopis Sakala, sest kuurortlinna nime kandvat maakonda toona polnudki. Läänemaa sees oli tollal aga veel teinegi muinasmaakond – Soontagana –, sama ports, mis praegu Hanila ja Lihulaga liitudes Lääneranna valla moodustab.

Haldusreformi grimassid on läänlased jaganud kahte lehte. Ortodoksed läänlased kiristavad hambaid, käivad, rusikas taskus, ning kiruvad, kuidas nüüd nii, et Läänemaalt magus tükk küljest ampsati. Teine, sama tõsiselt oma veendumuste eest seisv seltskond läheb marru, kui Kasari jõe lõunakaldal asuvat maa-ala endistviisi Läänemaaks nimetada. „Reeturid üle parda!” on selle seltskonna sõjahüüd. Õigus pole aga kummalgi, sest muserdatud on ju Lääne maakonda, mitte Läänemaad.

Pilt läheb kohe klaarimaks, kui me võtame omaks, et Läänemaa ja Lääne maakond on kaks eri asja. Lääne maakond koosneb praegu ühest vallast, ühest saarest ja ühest mereäärsest külast, nagu üks põline läänlane on tõdenud. Läänemaa seevastu hõlmab märksa suuremat ala, kui oli enne haldusreformi kehtinud maakonnapiiri. Mihkli kihelkond on ju, nagu vanal heal ajal, ka praegu Lääne praostkonna osa.

URMAS LAURI
Lääne Elu
ajakirjanik, hiidlane

Kullamaa kihelkond laiub ka Märjamaa vallas, kaitseliidu Lihula üksikkompanii on nii nagu varemgi ikka Lääne maleva osa, kuigi kompanii tegevusala on täies ulatuses Pärnu maakonnas.

Tusameelsed kommentaatorid ärkasid, kui Paadrema kalmistule sängitati kirjanik Karl Ristikivi urn. Et kas me ei tea, et tegemist on Pärnumaaga, siunati ajakirjanikke. Miks kirjutatakse, et sündmus leidis aset Läänemaal? Millele tuginedes? Lihtne vastus: Ristikivile tuginedes. Ei sündinud tulevane kirjanik ju Pärnumaal, vaid hoopis Saulepi vallas Varbla kihelkonnas Läänemaal. Ka samas vallas sündinud Kristjan Palusalu, kelle mälestuskivi on püstitatud Varbla vallavalitsuse lähisteles, ei saa pidada pärnakaks.

See, et piiriposte nihutati, ei muuda veel inimese olemust. Kes end läänlaseks peab, olgu ta siis Varblast, Mihklist, Vigalast või Matsalust, kannab endas ka Läänemaad. Aadressiks märgib ta küll kas Pärnu või siis Rapla maakonna, kuid rahva ajalugu see ei muuda. Oblastid pidasid vastu ju vähem kui aasta. Oli sellel mingit mõju Läänemaale? Kahtlen selles.

Vahemärkus: kui Hiiumaa liidetaks, nagu ta enne sõda oli, Lääne maakonnaga, siis mind kui Kasari saare elaniku jätab see täiesti külmaks. See oleks rida aadressireal. Hiidlased peavad end ikka, nii

● **Kes end läänlaseks peab, olgu ta siis Varblast, Mihklist, Vigalast või Matsalust, kannab endas ka Läänemaad.**

Millest valitsus aasta tagasi vaikis

Eelmisel aastal otsustas riigikogu kehtestada pankadele eraldi tulumaksukorra, millega kohustatakse neid 2018. aastast tasuma eelmises kvartalis teenitud kasumilt 14protsendilist avansilist tulumaksu. Teiste sektorite ettevõtetele jääb aga kehtima varasem kord, mille järgi tuleb tulumaksu tasuda üksnes kasumi väljamaksmisel.

See on loonud veidra olukorra. Pangandus on üks väheseid majandussektoreid, kus nõuab seadus varade suhtes kindlat omakapitali. See tähendab, et varade kasvatamiseks peab pank suurendama ka omakapitali. Selleks on kaks võimalust: kas omanikud panustavad raha või kasum reinvesteeritakse. Pankadele kehtestatud uus tulumaksukord ei motiveeri kasumi abil kapitali kasvatama.

Teiste ettevõtetele sarnaselt hakkab pankadele kehtima madalam, 14protsendine tulumaksumäär vaid sellisel juhul, kui nad on eelmisel aastatel teinud regulaarselt dividendide väljamakseid. Selleks et panga maksukoormus ei suureneks ega pank maksaks tulumaksu osakaaluna kasumist rohkem kui varem, peab ta uut oludes tegema regulaarselt dividendide väljamakseid vähemalt 56 protsenti.

Uus maksukord ei mõjuta eriti neid panku, kes on varasematel aastatel jätnud osa kasumist välja maksmata ja kel on piisavalt omakapitali, või siis neid, kes ei soovi varade mahtu kasvatada. Uus maksusüsteem vähendab pankade motivatsiooni kapitaliseeritust suurendada,

JAAK TÕRS
Eesti Panga finantsstabiilsuse osakonna juhataja

mis on halb kasvufaasis ja omakapitali suurendamist vajavatele pankadele. Pankade ebapiisav kapitaliseerituse tase omakorda ohustab Eesti finantssektori toimimist.

Uue maksuseaduse järgi peavad avansilist tulumaksu maksma vaid krediidiasutused, aga mitte muud finantssektori ettevõtted, nagu krediidandjad, kindlustused ja teised litsentsiga finantsettevõtted. See moonutab konkurentsi finantsvahenduses, samuti motiveerib see panku laene andma tütarliisinguettevõtete kaudu. Praegu kasutavad pangad laenude väljastamisel tütarliisinguettevõtteid eri mahus, mis ulatuvad kuni 20 protsendini pangalaenude ja liisungute kogumahust.

Uue tulumaksu tasumise korra järgi maksavad need pangad, mis saavad laenu del ja liisungutelt intressitulu rohkem tütarettevõtete kaudu, avansilist tulumaksu suhteliselt vähem kui teised. See loob ebavõrdse olukorra ning võib kaasa tuua laenu de koondumise liisinguühingutesse, mis kuuluvad küll pankadele, kuid on juriidiliselt eraldiiseivad äriühingud. See muudab keerulisemaks nii pankade järelevalve kui ka võimaliku kriisi korral selle lahendamise.

Pankade lisamaksustamine ei ole iseenesest vale, kuid küsimus on maksu kogumise eesmärgis ja põhimõtetes. Ülemaailmse finantskriisi järel tõstatus paljudes riikides finantssektori maksustamise küsimus, sest valitsused olid finantskriisi ajal teinud finantssektori, eelkõige panganduse toetamiseks suuri kulutusi. Eestis aastatel 2008–2010 aset

nagu nad seda kogu aeg teinud on, hiidlasteks.

Viimase 70 aasta jooksul on maakondade kallal korduvalt vägivaltselt, kuid Läänemaa on ajaproovile kenasti vastu pidanud. Pole oluline, kummalt pool maakonnapiiri sa elad, oluline on see, kelleks sa end ise pead.

Asja selguse huvides lep pigem sellega, et kui me kirjutame Nehatust, Emmust või Piisust, siis täpsustamaks, mis kandis need külad asuvad, oleks piisav, kui märgime täienduseks Lõuna-Läänemaa.

Segadust tekib valdade liitumise järel ilmselt üksjagu, sest hiiglaslikud alad ei pruugi mitte ainult uutele vallaelanikele, vaid ka vallajuh tidele tundmatud olla. Lääne-Nigulal on lisaväli ka ametlikul aadressil, sest neil on liitunud valdades osavallad, mis moodustatakse endiste valdade piires.

Läänerrannas on asi täbaram, sest seal tuleks Ramele täpsustuseks lisada „endine Hanila vald” või Oidremale „endine Koonga vald”. Sellisest lohisest määratlusest oleks ilmselgelt ladusam kihelkonna lisamine. Seega, nüüd on neist pruunist kihelkonnasiltidest, mida seni mõtetu peeti, ka kasu tõusmas.

Pruunide siltidega võiks ka läänlaste hingerahu taastada. Ühinemisläbirääkimiste ajal ütles tollane Hanila vallavanem Arno Peksar, et miks mitte tähistada Läänemaa piiri samaväärselt Vana-Võrumaaga, mis on maha märgitud pruunide siltidega nii nagu kihelkonnapiiridki. Raha peaks valla selleks ettevõtmiseks haldusreformi teostamise real küll jätkuma.

leidnud majandussurutise ajal kandsid pangad mittetoimivate laenude tõttu kahju, kuid tänu varasemate aastate jaotamata kasumile oli neil piisavalt omavahendeid selle katmiseks. Seetõttu ei pidanud Eesti valitsus kulutama panganduse toetamiseks maksumaksja raha.

Finantskriisi ühe õppetunnina juurutati Euroopa Liidus pankade kriiside ennetamise ja lahendamise raamistik, mille ühe osana asutati kriisilahendusfondid ja nende rahastamine põhineb pankade sissemaksetel. Samuti loodi euroalal ühtne pangandusjärelevalve ja ka selle kulud katavad pankade maksed.

Näiteks maksid Eestis pangad 2016. aastal neli miljonit eurot finantsinspektsiooni ja miljon eurot Euroopa Keskpanga ühise pangandusjärelevalve kulude katteks. Peale selle maksti ka kuus miljonit eurot hoiuste tagamise skeemi ja viis miljonit eurot kriisilahendusfondi. Viimati mainitud makse on olemuselt sama, mis teistes Euroopa Liidu riikides kehtestatud täiendav pangaloiv või -maks. Jääb arusaamatuks, mille põhjal valitsus aasta tagasi väitis, et Eestis pangaloivu või -maksu ei ole.

Seega peaks pankade tasutatav maksed ühelt poolt motiveerima neid mitte võtma liaseid riske ja parandama nende vastupanuvõimet šokkidele ning teiselt poolt aitama koguda vahendeid tulevikus tekkida võivate pangakriiside lahendamise kulude katteks. Eestis pankadele kehtestatud tulumaksu erikord neid eesmärke ei täida.

● POSITSIOONISÕDA OSAVALLAKOGUDES

Ott ja Pärnpuu murdsid piike osavalla pärast

Lääne-Nigula volikogu istung esmaspäeva õhtul kujunes taas kahe Kullamaa mehe Jüri Otti ja Einar Pärnpuu mõõduvõtuks.

URMAS LAURI
urmas.lauri@le.ee

Ott soovis, et Kullamaa osavallakogus oleks 11 kohta, Pärnpuu kaitses seitsme liikmega osavallakogu.

„Osavallakogu kas noogutab või mitte,” nentis nii Lääne-Nigula volikokku kui ka Kullamaa osavallakokku kuuluv Einar Pärnpuu. Osavallakogul on nõuandja, mitte otsustaja roll. Pärnpuu on sellega üldjoontes rahul.

„Minu meelest on osavald ika osavald, Jüri Ott arvates on osavald aga vald,” kirjeldas Pärnpuu üht põhimõtet, milles on ta oma valimisliidukaaslasega eri arvamusel.

Demokraatia nimel

Eriarvamused olid volikogu pinginaabrid volikogu esmaspäevase istungil ka selles, kui suur peaks osavallakogu olema. Ott soovis osavaldade põhimääruste arutelul volikogu vastasrinna toel läbi suruda põhimõtte, et osavallakogu määramisel tuleks arvestada konkreetse osavalla valijate arvu. Väikseim osavald Nõva saaks seitsme-, suurim, Kullamaa, aga üheteistliikmelise osavallakogu.

Vastasrinna eestkõneleja reformierakondlane Jaanus Ratas selgitas, et kui Kullamaa, mis on ühinenud valdadest Lääne-Nigula järel suurim, saaks osavallakogusse 11 liiget, oleks osavalla valitsemine demokraatlikum.

Vastasrinna pakutut kaitses ka võimuliitu kuuluv Jüri Ott. „Kullamaa volikogu oli 11-liikmeline, seitse on meile vähe,” nentis Ott.

Teine võimuliidu juhtpoliitik Einar Pärnpuu oli aga kindel, et seitse on parem kui üksteist.

Vastasrind ja Jüri Ott jäid parandusettepaneku hääletusel vähemusse. Ettepaneku poolt oli kuus, selle vastu oli kümme ja erapooletuks jäi seitse volikogu liiget.

„Ott on hakanud vaikselt opositsiooni ridadesse liikuma, vahendeid valimata oma võimu suurendama,” tõdes Pärnpuu.

Ott pole nõus etteheitega, et ta soovib valimisliidu lõhkuda. „See on vale, ma ise olen selle valimisliidu loonud,” nentis Ott. „Pärnpuu jutt on, et Reformierakonnaga ei tohi koostööd olla. Aga kogukonnas peavad kõik ühte asja ajama, nad võivad olla pingi teises otsas, kuid ajame ju oma asja. Ma ei ole nõus sellega, kui keegi hakkab kitsendama demokraatiat.”

Kullamaa osavallakogu tuleb kokku järgmisel reedel. „Meil läheb põnevaks, sest meil on mitu kandidaati, kes tahavad saada osavallavanemaks,” ütles Ott. „Sõbrad ütlevad, et hakka ise, aga minu eelistus oleks, et las noored õpivad.”

Otti sõnul on neil osavallavanemaks planeeritud Katrin Viks. Pärnpuu sõnul on osavallakogule palju ülesandeid pandud. „Iseasi, kas me tahame topelettööd te-

Kullamaa endine vallavanem Jüri Ott (vasakul) ja endine volikogu esimees Einar Pärnpuu veavad istudes nähtamatut vägikaigast.

Osavald

- Lääne-Nigula vallas on neli osavald: Noarootsi, Nõva, Kullamaa ja Martna.
- Osavalla esinduskoguks on osavallakogu. Osavallal eelarvet ei ole.
- Osavallakogu pädevuses on seisukoha võtmine ja ettepanekute tegemine kõigis osavalla territooriumil omavalitsuse toimimist või kohaliku elukorraldust puudutavates küsimustes.
- Osavallavanema nimetab pärast osavallakogu arvamuse ärakuulamist vallavanem.
- Osavallavanema põhiülesanne on olla piirkonna arenduse ja kohaliku elu korraldaja ja koordinaator.
- Osavalla keskuses moodustatakse osavalla valitsus.

ALLIKAS: LÄÄNE-NIGULA VALLA ÜHINEMISLEPING

Lääne-Nigula osavallakogud

Osavallakogudesse pääsevad vastava piirkonna valimisjaoskonnas enim hääli saanud kandidaadid. Osavallakogusse pääsenu võib oma kohast loobuda.

Nõva

- Ülle Heinleht
- Peeter Kallas
- Kalle Orumaa
- Aivar Oruste
- Ilme Peedosen
- Kaidi Silver-Schöbe
- Virve Tauts

Noarootsi

- Laine Belovas
- Aivo Hirno
- Margus Laidmets
- Üllar Neemrand
- Endel Pelapson

- Danguole Tamberg
- Toomas Tammeorg

Martna

- Marge Kanna
- Arvo Ninn
- Hardi Rehkal
- Oliver Tammemägi
- Lidya Tee
- Tanel Tiisler
- Indrek Urbas

Kullamaa

- Mai Jõevee
- Jüri Ott
- Kristo Priimägi
- Einar Pärnpuu
- Jaanus Ratas
- Arvo Riisalu
- Marek Topper

ha. Kuus osavallakogu liiget on meil ju ka volikogus, seega tuleb kahes kohas istuda,” nentis Pärnpuu.

Lääne-Nigula vallas moodustatakse neli osavalla- ja neli kogukonnakogu. Lääne-Nigula val-

la osavallakogud kutsutakse esimest korda kokku järgmisel nädalal. Varem ei jõua, sest volikogu kinnitas osavaldade põhimäärused sel esmaspäeval ning need hakkavad kehtima hetkest, mil need ilmuvad Riigi Teatajas.

Alles siis saab osavalla moodustamisega edasi liikuda. „Vala valimiskomisjon peab määrama, kes hakkavad osavallakogudesse kuuluma, ja küsima neilt ka nõusoleku, saama kirjaliku kinnituse,” selgitas Lääne-Nigula volikogu esimees Neeme Suur.

Osavallakogu esimesel istungil valitakse osavallakogu esimees ja aseesimees. „Esimesel istungil võib osavallakogu teha ka ettepaneku osavallavanema kandidaadi asjus, kuid oma kandidaadi võib esitada ka vallavanem,” kirjeldas Suur.

Lääne-Nigula vallavanem Mikk Lõhmus ütles, et ta usaldab osavallakogusid ega hakka oma kandidaate esitama.

Kui tiir on osavaldades tehtud, tuleb vallavanemal taas volikogu ette tulla. „Lääne-Nigulas moodustatakse vallavalitsus kahes etapis,” selgitas Suur.

Neli kogukonnakogu

Volikogu teisel istungil kinnitati viieliikmeline vallavalitsus, 27. novembri istungil lisandub valitsusse veel neli osavallavanemat. Seega, vallavanem määrab osavallavanema ametisse, kuid volikogu peab selle otsuse kinnitama.

„Osavald on valla struktuuris tegutsev piirkondlik üksus,” selgitas Suur. „Osavallakogu annab seisukoha kõigis küsimustes, mis osavalla territooriumi puuduta-

vad. Osavallal on ka oma väike ametnikkond, kes teinud piirkonna elanikke.”

Endise Lääne-Nigula valla territooriumil osavald ei moodustata, seal on kavas moodustada neli kogukonnakogu: Ristile, Palverre, Taeblasse ja Linnamäele.

„Kogukonnakogu loomine tuleb kõne alla juhul, kui osavald pole, kuid on tugev kogukond, kes tahab, et nendega arvestataks ja kes on ka ise nõus teatud ülesandeid enda peale võtma,” ütles Suur. „Juhul kui on kohapealne initsiatiiv, toetab vald kindlasti ka kogukonnakogu moodustamist.”

● Lääne-Nigula vallavanem Mikk Lõhmus ütles, et ta usaldab osavallakogusid ega hakka oma kandidaate esitama.

Osavallakogu on nagu volikogu territoriaalne komisjon. Volikogu kehtestab talle reglemendi, sätestab tööpõhimõtted.

Osavallakogu ei pruugi Suure sõnul pelgalt noogutajaks jääda. „Mingeid otsustamisi saab volikogu sinna anda,” nentis Suur. „Üldaktide kehtestamist, näiteks heakorra eeskirja kehtestamist, osavallakogule delegeerida ei saa, kuid üksikakte saavad nad vastu võtta küll.”

Ühinemislepingu kohaselt saab osavalla elanike esinduskoguks osavallakogu. Osavallakogu liikmed selguvad Lääne-Nigula volikogu kandidaatide seast omavalitsuse volikogu valimistel.

● LÜHIDALT

Vormsi laevaliini hakkab korraldama maanteeamet

Vormsi laevaliini Rohuküla-Sviby liinil hakkab tuleva aasta algusest korraldama maanteeamet, kinnitas majandusministeeriumi pressiesindaja Rasmus Ruuda.

Praegu korraldab Rohuküla-Sviby parvlaevaliini Lääne maavalitsus. Maavalitsused kaotatakse 1. jaanuarist 2018. Bussiliinide korraldamine läheb Harjumaa ühistranspordikeskusele.

Vormsi vallavalitsus oli valmis hakkama ka ise seda liini korraldama. „Praamiliikluse osas on Vormsi, Kihnu ja Ruhnu teinud ettepaneku, et kõik kolm liini võiks jääda esialgu maanteeameti korraldada,” kirjutas Vormsi vallavanem Tanel Viks (pildil) Lääne maavanemale Kristel Jupitsale saadetud kirjas.

Viks leidis, et ühine korraldamine tagab väikesaartega ühenduse parema kvaliteedi.

„Juhul kui maanteeamet ei soovi, võiks Sviby-Rohuküla liini hallata Vormsi vallavalitsus,” märkis Viks.

Ruuda märkis, et Kihnu laevaliini korraldaja ei ole veel otsustanud. Praegu tegutseb neil liinidel Kihnu Veeteed.

Andrus Karnau

Haapsalu liitub Harjumaa detsembris

Haapsalu linnavalitsus esitab Harjumaa ühistranspordikeskusega liitumise avalduse detsembris, teatas aselinnapea Peeter Vikman.

Lääne maavanem Kristel Jupits saatis novembri algul Läänemaa omavalitsustele kirja, milles nõudis selgitust, millal nood kavatsevad liituda Harjumaa ühistranspordikeskusega. „Maavalitsuse töötajad on kohtunud Harjumaa ühistranspordikeskuse esindajatega ja saanud informatsiooni, et seniajani ei ole Haapsalu linna, Lääne-Nigula valla ega Vormsi valla poolt avaldusi esitatud astuda MTÜ Harjumaa Ühistranspordikeskuse liikmeks,” kirjutas Jupits.

Vormsi vallavanem Tanel Viks vastas Jupitsale, et bussiliikluse asjus soovib Vormsi liituda Harjumaa. Vikman kirjutas vastuseks, et linnavalitsus esitab liikmeks astumise avalduse detsembri esimeses pooles.

Lääne-Nigula volikogu kiitis Harjumaa ühistranspordikeskusega liitumise heaks esmaspäeval.

Andrus Karnau

Lääneranna valimisliit kulutas kampaaniale ligi 3000 eurot

Erakondade rahastamise järelevalve komisjonile esitatud andmetest selgub, et Lääneranna valimisliidu esinumber Mikk Pikk mets kulutas oma isikliku kampaania jaoks 252 eurot ja valimisliit 2676 eurot.

Pikk mets tegi erakonnale ka 277 euro suuruse annetuse. Lääneranna valimisliidu kampaania jaoks tegi annetusi 42 inimest. Neist suuremate summadega paistavad silma ka Lihula kultuurimaja juhataja Tiina Lobja (164 eurot) ja Koonga ettevõtja Vallo Kappak (137 eurot). Keskmiselt oli ühe annetuse suurus 50 eurot.

Endise riigikoguliikme Rait Maruste juhitud valimisliit Nelja Valla Ühisjõud kulutas kampaaniale 861 eurot. Aruande järgi tuli raha isiklikest vahenditest, raha kulus reklaamtrükitistele ja välireklaamile.

Lääneranna valimisliit sai volikogus 14 kohta, Nelja Valla Ühisjõud 5 kohta.

Lemmi Kann, Andrus Karnau

Õnnitluskaart lasteraamatukogu seinal.

Lapsed meisterdasid Lindgrenile õnnitluskaardi

Haapsalu põhikooli esimese klasside õpilased meisterdasid Astrid Lindgrenile 110. sünniaastapäeva puhul Haapsalu lasteraamatukogus seina-suuruse õnnitluskaardi.

Kõigepealt rääkis Haapsalu lasteraamatukogu bibliograaf ja lastekirjanduse uurija Krista Kumberg lastele Astrid Lindgrenist, tema elust ja raamatutest ning sellest, kui vahva inimene ta oli. „Seda, kui vahvad on tema loodud tegelased, saab igapäev juba ise tema raamatutest lugeda,” rääkis Haapsalu lasteraamatukogu juhataja Jaanus Kõuts.

Pärast seda läks mänguks. Iga lasteraamatukogu tuba kandis mõne Lindgreni raamatu teemat. Näiteks Emili toas sai mängida mängu nimega „Siuke pois”, mida mängiti ka raamatus „Vahtramäe Emil”. Ülemisel korrusel paiknevas Karlssoni toas sai kokku panna varaste hirmutamiseks mõeldud muhedat Muumiamemme. Ja muidugi oli Pipi Pikksuka tuba, kus mängiti mängu „Põrandat ei puutu”. Samuti said lapsed maailmakaardi abil avastada, kuidas kõlab Pipi nimi teistes keeltes. Ja otse loomulikult sai Bulterby laste kombel arvata, kui palju ube on purgis.

Sünnipäevakaart valmis lõbusa hommikupooliku kroonina. Kaardi põhja koos Lindgreni foto ja paari kujunduselementidega tegid raamatukogu töötajad ise varem valmis. Laste roll oli kaunistada see värviliste paberlilledega.

LEMMI KANN

MAKSUVABA TULU UUS KORD

Iga inimene peab oma tulu suuruse arvutama

2018. aastal muutuvad maksuvaba tulu arvestamise põhimõtted, iga inimene peab arvutama oma sissetuleku eeldatava suurusjärgu ja teatama selle tööandjale.

KRISTIIINA ASE
maksuameti Haapsalu büroo juht

Seni kehtib kõigile füüsilistele isikutele aastas üks kindel maksuvaba tulu määr (tänavu on see 2160 eurot ehk 180 eurot kuus), peale selle ka täiendav maksuvaba tulu pensionidele ja tööõnnetushüvitistele.

2018. aastast on üldine maksuvaba tulu määr 6000 eurot aastas ehk 500 eurot kuus, täiendavat maksuvaba tulu pensionidele ja tööõnnetushüvitistele enam ei ole.

2018. aastast hakkab maksuvaba tulu summa sõltuma isiku aastatulu suurusest ning võib olla väga erinev. Inimestele, kelle tulu on väiksem kui 14 400 eurot aastas (alla 1200 euro kuus), on ette nähtud maksimaalne maksuvaba tulu 6000 eurot aastas (500 eurot kuus).

Kõigile inimestele, kelle tulud jäävad vahemikku 14 400–25 200 eurot aastas (1200–2100 eurot kuus), leitakse personaalne maksuvaba tulu valemil alusel. Aastase maksuvaba tulu valem: $6000 - 6000/10800 \times (\text{aastatulu summa} - 14\,400)$.

Nii näiteks arvutatakse aastatuluga 15 600 eurot maksuvaba tulu 5333 eurot järgmiselt:
 $15\,600 - 14\,400 = 1200$
 $6000 : 10\,800 = 0,55556$
 $0,55556 \times 1200 = 666,67$
 $6000 - 666,67 = 5333,33$ eurot
 Inimestele, kelle tulu on üle 25 200 euro aastas (üle 2100 eu-

ro kuus), ei ole maksuvaba tulu ette nähtud.

Aastatulu

Maksuvaba tulu summa arvutamisel võetakse aluseks kõik aastajooksul saadud tulumaksuga maksustatavad tulud.

Aastatuluna arvestatakse palk, preemia, puhkusetasu (sh täiendavad lisapuhkused), juhatuse liikme tasu, võlaõiguslike lepingute alusel saadud tasud, vanemahüvitis, haigushüvitis, pension (vanadus-, töövõimetus-, eri- ja toitjakaotuspension), maksustatav toetus (nt PRIA pindalatoetus), ettevõtlustulu, välismaalt saadud tulu, kasu vara võõrandamisest (metsamaterjali ja metsa raieõiguse müük, kinnisasjade müük, väärtpaperite müük), rendi- ja üüritulu, intressid, maksustatav stipendium, dividendid ja muud osakapitali väljamaksed, millelt maksab tulumaksu ära äriühing.

2018. aastast hakkab maksuvaba tulu summa sõltuma isiku aastatulu suurusest ning võib olla väga erinev.

Aastatuluna ei võeta arvesse maksuvaba tulu, nt eluase müük, omandireformi käigus tagastatud vara müük, kasutatud asjade müük (sh auto), maksuvaba stipendium, maksuvabad toetused (laste-, toimetuleku-, puuetega inimeste toetus, töövõimetoetus), elatis, lähetuse päevaraha jms.

Uus maksuarvestuse süsteem eeldab, et iga inimene ise peaks senisest rohkem juba aasta keskel pöörama tähelepanu sellele, milliseks kujuneb tema aastane tulu ja kuidas see mõjutab tema makstavat tulumaksu.

Et tulusid deklareerima asudes oleks vähem üllatusi, peaksid inimesed juba selle aasta lõpus mõtlema läbi oma järgmise aastaga igakuised tulud ning võimalikud muud tulud (metsamüük, väärtpaperid, dividendid, PRIA toetus, üüritulud jms) ning tegema eeldatava aastatulu põhjal otsuse igakuise maksuvaba tulu kohta.

Maksuvaba tulu avaldus

Tööandja arvutab tuleval aastal iga kuu maksuvaba tulu. Maksuvaba tulu summa arvutatakse vastavalt brutotöötasu (arvestatud töötasu, millelt peetakse kinni tulumaks, töötuskindlustus- ja kogumispensioni makse) või muu väljamakse brutosumma suurusle.

Tööandjal on õigus rakendada maksuvaba tulu ainult siis, kui inimene on esitanud sellekohase avalduse. Maksuvaba tulu saab arvestada ainult üks tulumaksu kinnipidaja, see põhimõtte kehtib ka praegu. Inimestel, kes töötavad mitmes töökohas või kes töötavad ja saavad pensioni, tuleb teha valik, millisele tööandjale maksuvaba tulu avaldus esitada.

Soovitav on esitada üks avaldus terveks aastaks. Vajadusel saab aasta jooksul avalduse tagasi võtta või muuta avaldusel olevat maksuvaba tulu sum-

mat. Maksuvaba tulu summat võib muuta üks kord kuus, kuid igakuine avalduste esitamine ei ole mõttekas.

Kui aastatulu on kuni 14 400 eurot (kuni 1200 eurot kuus) või aastatulu on suurem, aga ainult üks väljamaksete tegija ja muid tulusid ei ole ette näha, võib esitada avalduse, kuhu on märgitud „arvestada maksuvaba tulu”.

Sellise avalduse korral arvestab väljamaksete tegija maksuvaba tulu seadusjärgses määras. Maksimaalne maksuvaba tulu on 500 eurot kuus ning seda saab arvestada kuni 1200eurose tulu puhul. Nendele, kelle tulu on üle 2100 euro kuus, ei ole maksuvaba tulu üldse ette nähtud. Kui sissetulekud on 1200–2100 eurot kuus, siis arvutatakse maksuvaba tulu valemil järgi: $500 - 500 : 900 \times (\text{väljamakse kuni } 1200)$. Mida suurem on tulu, seda väiksemat maksuvaba tulu saab rakendada. Nt 1300eurose töötasu puhul on maksuvaba 444,44 eurot kuus, 1500eurose töötasu puhul 333,33 eurot.

Seni esitatud avaldused maksuvaba tulu rakendamiseks jäävad kehtima ning väljamaksete tegijad (tööandjad, sotsiaalkindlustusamet), kellele need avaldused on esitatud, arvestavad tulumaksu kinnipidamisel seadusjärgse maksimaalse maksuvaba tuluga.

Silmas tuleb pidada aga seda, et tulumaksu kinnipidaja saab arvestada üksnes tema enda tehtavate väljamaksetega, inimese

Maksuvaba tulu

Kuidas arvutada järgmise aastase tulu suurust

Oma tulu hulka ...

Kui sinu keskmine kuutulu

kuni 1200€

1201-2099€

alates 2100€

Kui sissetulek on raskesti ennustatav, tuleb loobumiseks ja vältida sellest. Enamasti tulud tulumaksu saadakse

teisi sissetulekuid ta ei tea ja nii võib tekkida olukord, kus järgmisel aastal tuleb inimesel tulumaksu juurde maksta.

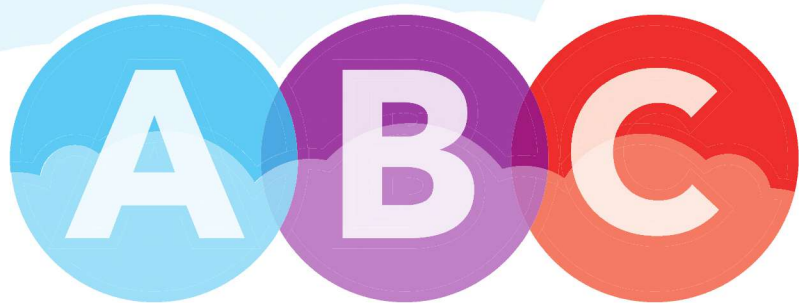
Kui sissetulekuid on eri allikatest ning tulu jääb vahemikku 14 400 kuni 25 200 eurot aastas (1200 kuni 2100 eurot kuus), siis peaks esitama avalduse, kus on näidatud konkreetne maksuvaba tulu summa.

Tööandjal on õigus rakendada maksuvaba tulu ainult siis, kui inimene on esitanud sellekohase avalduse.

Näiteks saab brutotöötasu 800 eurot kuus ning pensioni 500 eurot kuus, tulud kuus on 1300 eurot. Olenemata sellest, kummale väljamakse tegijale on ta varem maksuvaba tulu avalduse esita-

RAVE
MÖÖBEL
EESTI TOOTJA AASTAST 1992

Hea une

AA sari -10%
BEE sari -20%
CEE sari -30%

*KATTEMADRATSID, MADRATSID, KUŠETID

Kampaania kestab kuni 30.11.2017.

HAAPSALU TEHASEPOOD Tulbi 4, Paralepa • T-R 10-18, L 10-15 • Tel 58147717 • pood@ravemoobel.ee

www.ravemoobel.ee

lu

Alates 2018. aastast sõltub maksuvaba tulu suurus sinu aastasest tulust

tada
sta
t?

LIIDA kokku

brutosummad

(NB! dividendi puhul netosumma),

st summad koos tulumaksu, kohustusliku kogumispensioni- ja töötuskindlustusmaksuga!

÷ 12

JAGA 12-ga

eeldatav aastane tulu

...arvesta maksustatav tulu, näiteks:

- + palk
- + töövõtleping
- + vanema- ja haigushüvitis
- + preemia
- + üüri- ja renditulu
- + maksustatav stipendium
- + pension
- + tulu välismaalt
- + ettevõtlustulu
- + dividend
- + vara müük
- + jms.

...ära arvesta maksuvaba tulu, näiteks:

- kasutatud asjade müük
- elatis
- pere- ja toimetulekutoetus
- maksuvaba stipendium
- kingitused
- (nt lapsehooldus)
- lähetuse päevaraha
- erisoodustus
- eluaseme müük (maksuvaba)
- töövõimetoetus
- jms.

on:

on sinu maksuvaba tulu:

500€/kuus

Kuidas tegutseda?

Tee tööandjale avaldus maksuvaba tulu kasutamiseks. Kui see on varem esitatud, siis uuesti esitama ei pea

Tee tööandjale avaldus maksuvaba tulu kasutamiseks ja märgi maksimaalseks summaks valemi järgi saadud number.

a) palu tööandjal arvestada maksuvabaks tuluks 0 eurot; b) ära esita maksuvaba tulu avaldust.

statav, saad teha tööandjale avalduse maksuvabast tulu kohta hiljem tulumaksu juurdearvutamiseks. Tulumaksudeklaratsiooni esitamise tagasi.

Märgi e-MTAsse kasutuses olevad kontaktid, et saaksime sulle vajadusel saata teavituse maksuvaba tulu täitumisest aasta sees.

Maksu- ja Tolliamet
www.emta.ee
880 0811
emta@emta.ee

nud, peaks ta tegema uue avalduse, milles näidata maksuvaba tulu summaks maksimaalselt 444 eurot. Kui juba esitatud avaldust mitte muuta, siis saab väljamakse tegija rakendada 500eurost maksuvaba tulu.

Töötaja aastatulu kokku on aga suurem kui 14 400 eurot, seega ei ole temale ettenähtud maksuvaba tulu mitte 6000 eurot, vaid 5333,33 eurot aastas ja tuludeklaratsiooni alusel tuleks järgmisel aastal tulumaksu juurde maksta. Kui ta teab, et saab aasta jooksul veel lisaks maksustatavaid tulusid (nt üüritulu või PRIAst pindalatoetust), tuleks ka see tulumaksuvaba tulu rakendamise avalduses arvesse võtta.

Aasta lõplikku maksuvaba tulu kujunemist hakkavad mõjutama ka dividendid. Näiteks töötasu- ja/või juhatusel liikme tasu aastas kokku 12 000 eurot, di-

videndid 5000 eurot. Aastatulu- ga 17 000 eurot on ette nähtud maksuvaba tulu 4555 eurot. Kui aasta jooksul arvestati maksuvaba 500 eurot kuus, siis tuludeklaratsioonis tuleb töötasu pealt tulumaksu juurde maksta.

Kui kuusissetulekud lähenevad 2100 eurole või ületavad seda, peaks esitama avalduse, et maksuvaba tulu üldse ei raken- dataks.

Sellise avalduse esitamine tuleb kasuks ka neile, kelle aastatulu on keeruline prognoosida või kellel on plaanis teha vara võõrandamise tehinguid ning aastatulu võib tulla suurem kui 25 200 eurot.

Näiteks kui inimene, kes saab 2018. aasta brutotöötasu 800 eurot kuus, müüb vara (kinnistu

või metsamaterjal) ja saab kasu summas 20 000, on tema aastatulu kokku 29 600 eurot ning maksuvaba tulu 0 eurot. Kui selise tehingu toimumine on juba ette teada, siis on soovitatav esitada avaldus üldse mitte maksuvaba tulu rakendada.

● Aasta lõplikku maksuvaba tulu kujunemist hakkavad mõjutama ka dividendid.

Kui tulu saamine ei olnud ette teada, siis võiks aasta kestel maksuvaba tulu arvestamise avalduse tagasi võtta, et hiljem tuludeklaratsiooni alusel makstav summa oleks väiksem. Inimese lõplik maksuvaba tulu suurus selgub järgmisel aastal tuludeklaratsiooni esitamisel. Igakuine maksuar-

vestus ei anna enam kõigil juhtudel sama tulemust mis aastapõhine maksuarvestus. Kui maksuvaba tulu on rakendatud igal kuul suuremas summas, kui tulud kokku võimaldavad, tuleb tuludeklaratsiooni alusel tulumaksu juurde maksta.

Kui tulumaksu kinnipidamisel ei ole maksuvaba tulu arvesse võetud või ei ole seda kogu aasta ulatuses ära kasutatud, saab inimene tuludeklaratsiooni alusel enammakstud tulumaksu tagasi.

Maksu- ja tolliamet loob e-maksuametisse uue lahenduse „Minu sissetulekud“, et inimesed saaksid olla kursis oma maksuvaba tulu kasutamise ja võimaliku lisamaksukohustusega, mis tuludeklaratsiooni alusel tekib.

Teavet muudatustest ning muud maksuinfot leiab maksu- ja tolliameti kodulehelt <https://www.emta.ee/et/eraklient>.

Loomaarsti märkmed

113. osa

ANN MARI
ANUPÖLD
Piirsalu
loomaarst

Külm talv on tulekul

Nad tulevad taas, ning see aasta kuidagi eriti varakult. Hoogsalt tungivad nad talumajade lähedusse ning nähtavasti ei ole uueal ajal ka linnad enam nende eest kaitsnud. Jutt ei ole kellestki muust kui kährikutest.

Minu majapidamine pakub neile seejuures veel eriti suurt rõõmu. Talli taga on suur õunapuuead, kust ka veel kesk talve maiustamiseks mõne ubina leiab. Vähemalt üks pool talli uustest on alati lahti ning heinarullis sisse õnnestub kährikutel alati oma paljast keret soojendada minna. Nii olen ma juba oma esimesest maaelu talvest alates nende elukatega võitlust pidanud, nende koledat kisa kuulunud, kui mu koerad neid ärritada üritavad või nende laipside kokku kogunud, kui nad minule märkamatuks juba on jõudnud kuhugi ära surra.

Kährikutega seoses olen sel aastal ka juba mitu telefonikõnet saanud, kus mul on palutud kährikuid magama panna või neid lausa ravima hakata. Sellele lisaks on koeraomanikud ka oma loomade tervise pärast mures. Kährik on metsloom ning kuigi ta võib väga ilusasti surnut mängida, ei julgeks ma talle läheneda. Ei tema ravimiseks ega uinutamiseks. Sellel tüübil on teravad hambad ning ta oskab neid ka kasutada. Seega, kui teile on selline soovimatu elanik kolinud, peate oma murega mujale pöörduma.

Haigustest peab kährikutel peamiselt kärntõve lesta kartma. See hakkab väga hästi koertele külge. Erandlikel juhtudel võib ta ka kassi peale minna. Siiani ei ole ma küll ühtegi haigestunud kassi näinud. Kirjanduse väitel võivad inimeselgi tekkida kärntõve lesta meie peal toituda või paljuneda, nii et ta on ikka sunnitud edasi liikuma. Loomadele on nii retseptiga ennetus- kui ka ravirohtusid. Kui teie loomal on mure, siis pange arsti juurde aeg ja näidake ta vajadusel ette.

Kui ma tahaks ennast nüüd pseudoilmataatide hulka liigitada, siis peale varakult majadesse tungivate kährikute viitab ka kasside kehakaalu kasv sellele, et oodata on külma talve. Nii helistas mulle mõni nädal tagasi ühel pühapäeval päeval väga murelik klient. Nimelt pidavat kass olema juba tükk aega kummalselt loid. Aktiivsest õuekassist olevat saanud taas olesklev koopaloome. Ka kehakaal olevat ootamatult kasvu osaliseks saanud. Omaniku palumise peale olin lõpuks nõus seda väga kriitilist patsienti kohe üle vaatama.

Kliiniku laua peal avati transpordipuuri uks. Sealt väljus esmalt väikene punane kassi pea, siis hakkas väljuma keha. See keha aga väljus ja väljus, kuni lõpuks oli pool lauda kaetud punase kassiga ning mulle jäi vaid küsitavaks, kuidas ta üldse oli suuteline standardsete mõõtudega puuri mahtuma. Kuidas ma ta sinna sisse tagasi pakin? Kassi ülevaatusel selgus rõõmustav tõde, et kõuts oli terve nagu purikas, küll aga umbes viis kilo raskem, kui ta olema peaks. Omanikult pärides, kui palju kass süüa saab, oli vastus: „Ta ise valib, kui palju ta tahab, söök on kogu aeg ees. Toitu me vahetasime viimati kaks kuud tagasi, ja see on talle küll hirmsasti maitsema hakanud.“

Paljud kassiomaniikud harrastavad sellesarnast söötmistehnoloogiat (söök pidevalt ees) ning nii mõnede kassile võib see täitsa hästi sobida. Siiski soovitatakse kasse, samuti koeri sööta normeeritult. See tähendab pakendil antud juhiste ja looma kehakaalu kohaselt sööta talle päevas teatud kogus. Seda portsu võib siis mitme korra peale jaotada, et vähendada loomadel tühja kõhu tunnet. Kui te kahtlete, kas teie loom on õiges kaalus või mitte, siis libistage korra käega üle ta rindkere. Kas te ribisid tunnete ja suudate neid enam-vähem eristada üksteisest? Kui vastus on jah, siis on teie loomaga kõik korras ning teie söögikava ja looma liikumine on vastavuses. Kui te aga ei tunne oma looma rindkerel muud kui pehmet padjakest, siis on aeg krõbinat, pisipalade ja konservide kogused kriitiliselt ümber hinnata. Nii nagu inimestel nii on ka loomadel tänapäeval sageli võitlemist üleliia suure kehakaaluga ning sellest tulenevate terviseprobleemidega. Tean omast käest, et teinekord ei ole lihtne maiustamisest loobuda. Oma koeri suudan see-eest väga edukalt sportlikus vormis hoida ning vajadusel kõõgiukse nende eest kinni tõmmata. Ei ole neil vaja kõikide kappide sisu täpsemalt analüüsida ega endale oma söögi kõrvale lisa nuiata.

Pühapäevane hädaline kass sai aga kiire esmaabi asemel endale hoopis kaasa dieettoidu koos rangete söötmisjuhiste ning peab tulema ennast varsti jälle näitama, et saaksime ta edusamme hinnata. Olgu see külm talv tulekul või mitte, aga surnuks sööta pole loomi sellest hoolimata mõistlik.

Haapsalu
Kutsehariduskeskus

otsib oma meeskonda
KOKKA/ÕPETAJAT

kes naudib suurepärase toidu valmistamist, serveerimist ja peab lugu heatasemelisest teenindusest. Peamised tööülesanded on õpilastele kokatöö erialaste oskuste õpetamine, juhendamine praktilise tegevuse juures ning koos õpilastega tellimuste täitmine.

Nõudmised kandidaadile:

- Soovime, et kõik oleks Sinu kirg, Sul oleks kokakunsti ilumeelt ja nägemust menüüde arendamisel ja soovi oma kogemusi õpilastega jagada
- Sul on töökogemus kokana
- Sul on valmidus pidevaks enesetäienduseks ja meeskonnatöös
- Oled positiivse ellusuhtumisega, oskad tegutseda iseseisvalt ja julged vastutada

Kool pakub:

- tööd värskest uuendatud ja kaasaegsete seadmetega õppekõrgis ning õpperuumides
- vaheldusrikast tööd, kus kokatöö oskustele lisaks saab arendada ka pedagoogilisi ja arvutioskusi
- pikka suvepuhkust ja toetavaid kaastöötajaid

Palume esitada soovivavaldis ja CV hiljemalt 30. novembriks e-posti aadressil kool@hkhk.edu.ee või postiaadressil Ehitajate tee 3, Uuemõisa, 90401 Läänemaa. Info telefonil 510 7062.

STAND-UP KONTSERT

OMA JÕUL

Isa traksid

2.
osa

KAUKO KOSUNEN

Tõlkinud Katrin Ringeveldt

See oli kuum päevateema. Lauas käis ringi klaas, millest kordamööda rüübat. Täiskasvanute sehkendamist jälgides küsisin kõlaval häälel:

„Issi, küsi, kas Matti ka limunaadi tahab.”

Lauas jäi hiirvaikseks ja seejärel purskasid mehed naerma. Isa pidi küsima:

„Noh, kas Matti tahab limonaadi?”

„Jaa, punast.”

Vanaisa Alpertil oli rahva olukorrast selge nägemus:

„Ärge kartke, ei see Taalin Soome seltsimeestele kallale tule, see on klatt. Kapitalistid räägivad udujuttu!” seletas ta kõigile, kellega rääkis.

Kuu aega enne Talvesõja algust Alpertti suri. Ta oli pikalt põdenud ja viidi vaestemajast linnahaiglasse, kus ta paar päeva hiljemustus. Käisin korra isa ja emaga Alpertti haiglas vaatamas. Ta oli veelgi kõhnemaks jäänud ja tema nägu oli lumivalge. Vanaisa küsis värisel häälel, kes see suur poiss on. Vasta-

sin, et olen Matti, ja näitasin sõrmel, et olen viieaastane. Sures oli vanaisa seitsmekümne kolmene. Minule tundus, et ta oli hirmus vana.

Kolisime enne sõja puhkemist teise isa ehitatud majja Kastelli linnaosas. See oli lastele põnev paik. Isa üüris poole majast Valiole. Ema keelas kategooriliselt poes kõõlumise, aga kommihihus oli käsku raske täita.

Avastasime vennaga, et poe ladu oli meie keldris. Kord, kui vanemad külas olid, leidsime keldri võtmed ja otsustasime uurida, mis seal on. Keldris oli palju korve igat värvi limonaadiga. Me ei suutnud vastu seista. Limpsi kadus pudelite kaupa. Olli käis vahepeal väljas pissil ja uuris samal ajal, ega ema ja isa ole tulemas.

Lapsehoidja Auli hakkas meid otsima, tuli hoovile ja kuulis keldrist hääli. Ta tabas meid otse teolt. Kui vanemad koju tulid, saime riielda ja nahatäie.

Meie vastas elas pere, mis ümbruskonna lastele põnevust pakkus. Neil oli jorma-nimeline nõd-

rameelne poeg. Poissi hoiti maja kõrvallehitises väikeses kubrikus, kuhu talle oli ehitatud puur. Kui tema vanemad kodunt ära olid, saabus vanem poegadest kauplemas.

„Võite tulla Jormat vaatama, kui mulle miskit maiust toote!”

Kui parajasti midagi polnud, võis ka võlgu minna ja hiljem maksta.

Jormal oli suur vesipea ja kõverad jalad. Ta oli puuris ihualasti ja karjus kogu aeg. Ruumis oli hirmus väljaheidete hais. Vanem vend lisas etendusele vürhvi Jormat võre vahelt togides. Jorma vihas, lalises ja raputas puurivõresid. Jorma nurkasurustust vaadates ja tema kiljumist kuuldes jooksid külmajudinad mööda selga. Kartsin kohutavalt. Küllastuse ajal passis keegi välisruksel, et vanemad peale ei satuks. Etenduse

järel arutlesime ägedalt, kas Jorma on hull või hoopis haige. Ilmselt jäi Jorma vend mingil hetkel vahele, sest vaatamängud lõpetasid ootamatult. Enne kümneks saamist Jorma suri.

Ühel hommikul koputati uksele ja sisse astus külapolitseinik Kuoppala. Ta istus ukse kõrvalle toolile, kõhatas ja niheles. Ütles siis, et tal on Veikko juurde asja.

„Siin on sulle säänned ametlik kiri, mille läbi pead lugema ja millele pookstavid alla panema, et oled selle kätte saanud.”

See oli kutse täiendavatele kordusõppustele.

Isa kamandati Oulu kasarmusse, kust ta tihti puhkusele sai. Puhkusele olles jätkas ta maja viimistlust. Kiirustati, sest igaüks mõistis, et sõda on tulemas.

Kui isa puhkusele oli, ehitati kodu hilisööni. Saime Olliga ülevalla nii kaua, kui jaksasime. Kui isa oli heas tujus, võttis ta pärast tööd viiuli kätte. Ta mängis hästi ja laulis mehisel häälel. Sellisel hetkel ema heldis ja kuulas pisarsilmil isa mängu. Ema pisaraid nähes hakkas minulgi kurgus kripeldama. Läksin muajale pisaraid pühkima, ei tahtnud,

et isa mind vesistamas näeb. Isa võttis meid, poisse, kordamööda põlvele ja ajas meiega juttu.

Õhtu lõpetuseks läksime magama ja ema jälgis, et loeksime õhtupalvet, nagu ta meile oli õpetanud.

Need õhtud meenusid mulle tihti, kui isa sõjas oli.

Pärast Alpertti surma sai isa matusepuhkust ja Arvo, isa ainus vend, saabus Helsingist kohale. Alpertti haua oli meie pere ja Arvo. Peied peeti meil ja Arvo jäi paariks päevaks külla. Pärast Alpertti matuseid nägid vennad teineteist alles aastate pärast. Mõlemad kutsuti rindele ja Talvesõda algas 30. novembril 1939.

Oulu oli sõja puhkedes väike linn. Ehitised olid peamiselt madalad puumajad. Inimesed elasid tavaliselt säärvandiga köök-tubades. Keskuses oli paar vana kivimaja. Suurimad ehitised olid Seurahuone, Kolmiotalo, politseimaja, kool ja maakonnaavalitsuse hoone. Uut, kõrget ja kvartali-suurstal Valkealinnas alles ehitati.

Maalt kolis linna kogu aeg rahvast juurde, seal olid koolid ja täiskasvanuile tööd. Järgneb

• „Ärge kartke, ei see Taalin Soome seltsimeestele kallale tule, see on klatt. Kapitalistid räägivad udujuttu!” seletas ta kõigile, kellega rääkis.

REKLAAM

KODUEKSTRA

Suurim valik. Kodusem tunne.

**SUPERHINNAD
RANNAROOTSI!**

Rannarootsi keskus, E-L 10-19, P 10-18
Pakkumised kehtivad kuni 30.11.17.

Fliispleed

125 x 160 cm.

* kuni 3 pleedi kliendi kohta

1⁹⁹

KÕIK PEEGLID -40%

KÕIK LATERNAD -30%

KÖÖGISARI MAKU -25%

**KÕIK LAUAVAKSTUD
VAID 2.99€/M**

Lääne Elu

Ilmub teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval

Toimetuse aadress:

Posti 30, 90504 Haapsalu.

Toimetuse 473 7222,

kuulutused ja reklaam 473 7111,

e-post info@le.ee

Kodulehekülj: www.le.ee

Peatoimetaja Andrus Karnau

Toimetajad Kaie Iives, Lemmi Kann,

Kaire Reiljan, Urmas Lauri, Tarmo Öuema

Reklaam reklaam@le.ee

Küljendaja Tiina Liiv

Korrektor Heli Tammik

Fotograaf Arvo Tarmula

Kuulutuste vastuvõtja Merilin Sellik

Reklaamitoimetajad Ave Tapner, Alar Birk

Raamatupidaja Vilma Hõovel

Väljaandja OÜ Lääne Elu: Posti 30, 90504

Haapsalu, tel 473 7222

Trükitud Printallis

Pangakontod
Swedbank EE18 2200 2210 1567 8031,
SEB EE62 1010 6020 0251 5004

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ja selguse huvides lühendada ning valikuliselt honoreerida. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Kaebuste korral ajalehesisu kohta võib pöörduda Pressinõukogusse pn@eall.ee või tel 646 3363.

MÜÜK

Müüme põranda-, voodri- ja ehituslaudu mitmes laiuses. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Küttepuu, kuiv või toores, nii lahtiselt kui ka võrgus. Kõdusõnnik 30 kg. Tel 523 8852, 473 3301. Tammaru farm, www.tg.ee.

Kuiv okaspuu 37; toores lepp 28; kask 35; okaspuu 30 €/rm. Pikkus 30, 40 ja 50 cm. Vedu 3–7 rm kaupa. Tel 516 4278 ja 505 5203.

Kuivad pakitud kütteklotsid ja kaminapuud ning pakitud turba- ja puidubrikett. Kohalevedu tasuta. Tel 523 8503.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalauda. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Müüa 3 m küttepuid. Kohalevedu. Tel 505 3786.

Müüa küttepuid. Hall lepp al 28 €/rm, segapuu al 28 €/rm, must lepp al 32 €/rm ja kask al 35 €/rm. Metsakuiv okaspuu al 35 €/rm. Vedu hinnas. Halu pikkus vastavalt ostja soovile. Tel 5666 0431.

Kvaliteetne puidubrikett 960 kg, alus 172 €; Premium pellet 990 kg, alus 199 €. Kojuvedu hinna sees. Tel 5891 5954.

Müüa 3 m küttepuid, väiksemad kogused. Alates 10 rm ja poolkuiv 50 cm. Saar ja kuiv puu. Hind kokkuleppel. Tel 5647 7966.

OST

Musta ja värvilise vanametalli kokkuost aadressil Tööstuse 11, Haapsalu. www.rauaspets.ee. Teave tel 5837 6276.

Ostan vanu raamatuid, talusesemeid, postkaarte, fotosid, merevaigust eheteid, mööblit, märke, medaleid, samovare, münte, paberraha, maale, graafikat. Tel 5829 9810.

Soovin osta korras paberitega Moskvich 2715 ehk piruka. Tulen ise järele ja raha kohe kätte. Võiks omal jõul treilerile sõita.

KINNISVARA

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee.

Müüa 3toaline remonti vajav korter esimesel korrusel. Hind 33 000 €. Tel 5341 5923.

Teatame kurbusega, et ootamatult lahkus meie seast kallis isa, vanaisa ja vanavanaisa

EINO VILBAS
11.11.1928–14.11.2017.

Leinavad omaksed

Ärasaatmine laupäeval, 18. novembril kell 11 Haapsalu haigla leinatoas.

Päev õhtule laskus ja lõppes elurada...

Südamlik kaastunne Marko Vilbasele perega kallil isa

EINO VILBASE
kaotuse puhul.

Ivar perega

Siiras kaastunne Marko Vilbasele kallil isa

EINO VILBASE
kaotuse puhul.

Töökaaslased Haapsalu Üksetehasest

Ostame põllu-, heina- ja metsamaad. Parim hind. Tel 506 9600.

Müüa 2toaline korter Virtsu alevikus esimesel korrusel. Kontakttelefon 525 3363.

TEENUS

Teostame remonditöid eramajades ja korterites. Tel 551 6283.

Telerite ja elektroonika remonditöökoda

Haapsalus Lihula mnt 27 (autobaas). Avatud tööpäeviti 9–18 ja laupäeval 9–14. Tel 473 3055, 5557 4519.

Ohtlike puude eemaldamine ning okste ja võsa lõikus. Töötame 7 päeva nädalas. Välismaal omandatud pikaaegne kogemus. Soodne hind ja kiire teenus. Helista julgelt ja leiame lahenduse. Tel 5623 0373. Randy

Ehitusfirma R&O Ehitus OÜ. Kõik ehitus- ja remonditööd: fassaadid, katused, terrassid, saunad, korrusmajade trepikojad jm. Valmistame, müüme ja paigaldame ka lisaplekke. Tel 5857 5060. www.lihulaehitus.ee.

AHJUEHITUS OÜ

Korstnapühkimisteenus, pottsepatööd, konsultatsioonid, küttesüsteemide ekspertiisid, lööriuuringud korstnakaameraga, www.pottsepp.com. Tel 5660 5869.

Tootja Läänemaal valmistab klaasplastist septikuid ja mahuteid. Kaev- ja planeerimistööd kopplaaduriga. Tel 551 0428, ain.raali@mail.ee.

Elav muusika teie mis tahes peole! Teeme sünnimuse toredaks ja meeldäavaks! Tel 501 1696, www.syltament.ee.

Asrex OÜ teeb ehitus- ja remonditöid. Meeldivat koostööd soovides Asrex OÜ. Tel 5622 6716, info@asrex.ee, www.asrex.ee.

Viin ära teie juurest kodumasinaid, vana mööblit, metalli, ehitusprahit jms. Lammustustööd. Teen väikseid ehitustöid. Tel 5802 9660.

Läänemaa jäätmejaam viib teie majast, korterist soodsalt tingimustel ära olme- ja ehitusjätmed, mööbli, elektroonika, metalli jms. Äravedu konteineritega 10–30 m³. E–R 9–17. Tel 5668 1436.

Teostame korterite ja majade kõiki sisetöid. Küsi julgelt lisainfot tel 5632 7955.

Korstnapühkimisteenus üle maakonna. Tel 5801 1183.

Professionaalse tekstiilipesuri rent. Pihustiga puhastusseadet saab efektiivselt kasutada polstri puhastamiseks või plekkide eemaldamiseks vaipadelt. Hinnas pesuvahendit 1 vaiba, 1 diivani ja 1 autosalongi jagu. Päevarent 22 eurot. Info tabiremont@gmail.com.

ELEKTRITÖÖD. Tel 5307 6322.

Ohtlike ja suurte puude raie. Arboristiteenused. Tel 504 7811.

Teostame korterite ja majade üldehitustöid. Plaatimine, krohvimine, tapeetimine, maalritööd. Kõik pakkumused on oodatud. Tel 5673 0846.

TÖÖPAKKUMINE

OÜ Vävars pakub tööd. Kuivati kütja ja hooldaja Uuemõisas + puumaterjali staabeldamine. Töstuk on olemas. Osaline tööaeg. Kohe. Palun helista: Bo, OÜ Vävars, tel 5622 3870. bostenholm2000@gmail.com.

Lihulas asuv puidutööstusettevõtte OÜ Vikträ võtab tööle hea inglise keele oskusega ekspordijuhi. Kandideerimiseks saada CV 22. novembriks e-postiga cv@viktra.ee.

AS Lihula Maaparandus võtab tööle rauapoe müüja. Kontakt maaparandus.lihula@gmail.com.

Läänemaa Jäätmejaam võtab tööle halumasina operaatori. Tööaeg E–R 9–17. Täpsem info tel 5668 1436 või tulla kohapeale Ridala vald, Kiltsi küla.

METS

PROMETS OÜ ostab metsa- ja põllumaad ning kasvava metsa raieõigust. Tel 5591 9930, e-post info@promets.ee.

OÜ Landeker ostab metsakinnistuid. Tel 511 0415 ja 517 9866.

MITMESUGUST

Kaardid ennustavad, helista tel 900 1727, kogenud ennustajad 24 t, ka mobiiltelefonilt, h 1,09 €/min.

Toimetused kuulutuste sisu eest ei vastuta.

Teade ja kuulutus saada aadressil info@le.ee

Lahkus kallid vend ja onu

UNO OLLEMA
3.8.1959–2.11.2017.

Leinavad omaksed

LÄÄNEMAA LOOMADE VARJUPAIGAS KODU OTSIVAD KASSID

Poiss

isane, u 1,5 a
õäretult malbe sõbralik

Elsa

emane, 5 k
sõbralik teiste kasside sõber

Aadu

isane, u 10 a
rahulik armastab palju magada

Kõik täiskasvanud kassid on steriliseeritud/kastreeritud. Kassid on vaktsineeritud, kiibitud ja saanud parasiiditõrje.

KULTUURITEATED

• TERVIS JA SPORT

Fra Mare Day Spa basseini- ja saunapark avatud iga päev 13–22; kl 19 vesiaeroobika. Day Spa piletit E–N 10,50 €; R–P 14 €. Sõgise eripakkumine – kohvi-šokolaadimähis 56 €; maniküüri ja pediküüri komplekshooldus 39 €; näomassaaž ja mask 30 €. Broneerimine tel 472 4612 ja 472 4600, spa@framare.ee.

Spaahotelli Laine vee- ja saunakeskus avatud E–L kl 6–9 (3 €), 13–22 (7–10 €), P 6–9 (3 €), 9–22 (10 €). Treeningusaal avatud iga päev kl 6–22 (4 €). Täpsem teave ja broneerimine tel 472 4414.

• TANTSUÕHTUD

Fra Mare A LA CARTE restoran Bergfeldt ja lobby-baar (Ranna tee 2): P–N 12–23 ja R, L 12–24. L, 18. nov kl 20.30 tantsuõhtu, mäng ans Coco. Tel 472 4605, 503 7289. Vt framare.ee.

Restoran Blu Holm (Sadama 9/11) P–N 12–23, R–L 12–24. R, 17. nov kl 20 tantsuõhtu, ansambel Principial. L, 18. nov kl 20 tantsuõhtu, Rain Poolen ja Imre Raidla.

• KINO

Haapsalu kultuurikeskuses 16. nov kl 19.30; 19. nov kl 17.30 film „Svingerid“, piletit 4 €. 16. nov kl 17.30 animafilm „Peletiste perekond“, piletit 3 €.

• TEATER

Haapsalu kultuurikeskuses 17. nov kl 19 Rakvere teater „Gravitatsioon“, piletit 15 või 13 € Piletimaailmas. 18. nov kl 19 „Hullumeelse päevik“, piletit 17 ja 14 € Piletilevis ja Piletimaailmas.

TEATED

Alates detsembrist lihastreeningud Haapsalu kultuurikeskuses. Trennid on kolmapäeviti algusega kl 17 tantsuruumis. Võimalusel kaasa võtta hantlid ja matt. Trenni maksumus 3 €. Info tel 512 9203. Teid ootab treener Ingrid.

Haapsalu muusikakooli vanad klaverid ootavad häid inimesi ja ettevõtteid, kes toetaksid nende renoveerimist. 2013. aasta sügisel loodi koostöös Haapsalu kontserdiühinguga

HAAPSALU MUUSIKAKOOLI KLAVERIFOND.

Fondi tarbeks palume raha annetada MTÜ Haapsalu Kontserdiühingu kontole EE141010220046274013.

Kindlasti tuleb makse tegemisel lisada selgituseks „Haapsalu muusikakooli klaverifond“.

• KONTSERT

Haapsalu kutsehariduskeskuses 25. nov kl 14.30 ja kl 19 Villa Concerto kutsub kuulama muusikaklassikat. Chopin, Beethoven, Sibelius, Bantock, Piazzola ja teised. Pilet 13 €, perepilet 26 €. Broneerimine tel 510 1388 või sales.vil-laconcerto@gmail.com.

Haapsalu kultuurikeskuses P, 10. det kl 17 Ott Leplandi ja Inese jõulukontsert. Piletid hinnaga 12–16 € Piletilevis.

• KULLAMAAL

Kullamaa kultuurimajas 17. nov kl 14 Kullamaa vald läbi ajaloo. Kultuurilooline ekskurs Kullamaa vala ajaloost. Kõneleb Jüri Ott. Muusikat teeb näitleja ja laulja Peeter Kaljumäe. Kaetud kohvilaud. Üritus kõigile tasuta.

• MUUSEUMID

Raudtee- ja sidemuuseum R–P 11–16. www.salm.ee.

Lihula muuseum avatud ettetellimisel. Info muuseum@lihula.ee või tel 523 4303.

Hanila muuseum avatud ettetellimisel. www.hanilamuuseum.ee.

Iloni imedemaa teemakeskus (Kooli 5) on avatud K–P 11–17. www.salm.ee.

Rannarootsi muuseum on suletud remondi tõttu. Röömsa taaskohtumiseni uuel aastal.

Ants Laiikmaa majamuuseum ja park (Kadarpiku küla, Lääne-Nigula v): K–P 11–16. www.salm.ee. Ahto Laadoga maalide näitus. Näitus jääb avatuks novembrikuu lõpuni.

Haapsalu piiskopilinnuse muuseum on remondi tõttu suletud. Endiselt on avatud linnuse suur õu ja mänguväljak. Toomkirik on avatud R–P 11–15. Giidituurid: linnus@salm.ee; 518 4664.

Haapsalu raekoda (Kooli 2) on avatud K–P 11–17. www.salm.ee.

Rõude muuseum on avatud ette-teatamisel telefonil 5683 1203. Muuseumis näitus „Silmuskootud esemed“.

• NÄITUSED

Lasteraamatukogu (Wiedemanni 11) E–R 10–18, L 10–15. Ridala põhikooli keraamikaringi näitus „Kodukoht“.

Haapsalu kunstikooli galeriid (Jaani 2) T–R 14–18 ja L 12–16. Ta-suta. Majagaleriis 2016/2017 II poolaasta õpilastööde näitus „Karussell“.

Maie kunstipood (Posti 2): E–R 10–18, L 10–15 Haapsalu ja Läänemaa kunstnike müüginäitus.

Haapsalu pitsikeskus (T–R 11–16, L 11–15): 30. novembrini Ulve Kangro autorinäitus „Minu lapsed“. 15.–20. nov on keskus suletud.

Spaahotelli Laine fuajee-galeriis (Sadama 9/11) Ennu Põldma foto-näitus „Linnaloodus (Haapsalu) 2“.

Haapsalu linnagaleriis K–P kl 12–18 Egon Erkmanni maal-näitus „SIN...“.

Keskraamatukogu (Posti 3): lu-gemissaali fuajees Eugène Boudini reprod näitus „Pilved ja taevass“.

Kullamaa kultuurimaja galeriis „Käsitööst emakeelse piibli“.

RISTSÕNA

	saareriiik India okeanis	Vaikse okeani meri tükk	valik suupisteid nii ja ...	e. näitle- janna mangaan hädahüüd	mister jalanõud pühapäev	teatud teenindaja Associated Press	teine liitunute ühendus Aasia riik	49. SDE poliitik esimene	vereimeja rõnguss alamaadli tiitel
Aafrika riik									
viljatu kala Los Angeles kõrkus Valio piimatoo- dete sari igihaljas leht- põõsas, lõhnataim Jupiteri kaaslane suurem osa piano teisipäev geomeetri- line kujund amper inglise m.nimi täpiline kaslane uraan tip... jah (vn) mõistus interneti- telefon vaev, kannatus									

SUDOKU

5	3					7		
9			2	1		8		
				7			4	
7			6					4
6	4	2	9			1		
				8			2	
			7				5	
				6		2		
4	6	9		5			8	

Kaia Kanepi jagab Haapsalu Apollos autogramme

Haapsalu linnavalitsus korraldab järgmisel reedel äsja oma elulooraamatu välja andnud Kaia Kanepi auks tänuürituse. Pärast seda, kell 18 on Apollo raamatupoes Kaia Kanepi elulooraamatu esitlus ja autogrammitund.

Oodatud on kõik huvilised, kes sooviksid Kaia Kanepiga mõtteid vahetada ja uude raamatusse autogramm või pühendus küsida, teatas Apollo raamatupood.

Kalle Muuli ja Helen Sule kirjutatud raamatus „Reketiga tüdruk. Kaia Kanepi teekond Ameerika mägedel“ on kasutatud Kaia Kanepi isiklikke pävikuid aastatest 1995–2012.

„Sellest mängust saab alguse ränk haigus, mis vaevas mind pikki aastaid ja vajutab pitseri kogu mu karjäärile. Sellest mängust saab alguse ka mu ränk Jumala juurde, kelle poole ma lõpuks abipalvetes pöördun. Selle mänguga lõpeb minu lapsepõlv,“ seisab raamatus.

LEMMI KANN

ILMAENNUSTUS

MUJAL MAAILMAS

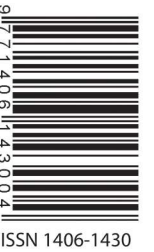
16. novembril
Helsinki 3°
Rooma 15°
Kairo 26°
Sydney 22°
New York 10°

Täna Läänemaal

Vähese ja vahelduva pilvisusega sajuta ilm.
Puhub läänetuul 5–12 m/s.
Õhutemperatuur on 6 kuni 7 kraadi.

Reede	öö päev	Laupäev	öö päev	Pühapäev	öö päev	Esmaspäev	öö päev
edela-, lõunatuul 7–15 (20) m/s	0°...7°	edela-, lõunatuul 6–12 (17) m/s	3°...6°	lõuna-, edelatuul 4–9 (13) m/s	1°...4°	lõuna-, kagutuul 3–8 m/s	-2°...2°

VAATA KA
WWW.LE.EE

Raja K.T.
bioküte

OSTAME
küttepuitu, virnastatud ja kasvavat
võsa, raieõigust ning metsakinnistuid.

TEOSTAME
kraavi- ja põlluservade võsast
puhastamist giljotiiniga.

Võta julgelt ühendust telefonil 504 8655 või saada e-kiri info@rajakt.ee
www.rajakt.ee

OSTAME
• kasvavat võsa
• vähemväärtusliku lehtpuu
raieõigusi
• leht- ja okaspuu küttepuid
• lepa enamusega metsakinnistuid

reigo@lumbar.ee
tel 5342 0379 | www.lumbar.ee

PARILA KLAAS OÜ

Lähtume alati kliendi
soovidest ning peame lugu
traditsioonidest
ja looduse säästmisest.

Valmistame eritellimusel
puidust aknaid ja uksi
ning
muid puidust tooteid.

Westmeri 2
90502 Haapsalu
Tel 472 0868
info@parila-klaas.ee

Suurepärane kingiidee
Kinkekaart Lääne Elu
tellimusega

Kinkekaardid on saadaval
Lääne Elu toimetuses
aadressil Posti 30.
E-R kell 8–17. Tel 473 7222
Soovist võid teada anda
ka e-postiga info@le.ee

KASTANI METSA

Iga päev 8–22

Iga päev 8–22

Seapraetükk (2–3 kg) 1 kg 3.49 tavahind 4.99

Suhkur 25 kg, 0,68 €/kg 16.99

Suitsuragu, Nõo vp 1 kg 1.69 tavahind 2.49

Õllemops juustuga, Wõro 500 g, 3,38 €/kg 1.69 tavahind 2.59

Lastevorst, Rakvere 1 kg 2.79 tavahind 3.79

Juustuvorst, Valla 1 kg 1.69 tavahind 2.29

Lastevorst, Valla 600 g, 1,65 €/kg 0.99 tavahind 1.49

Pereviiner, Rakvere 500 g, 2,38 €/kg 1.19 tavahind 1.79

Kanapallid, Valla 1 kg 1.79 tavahind 2.99

Talumehe rulaad küüslauguga vp 1 kg 4.49 tavahind 7.99

Eesti Rahva verivorst 500 g, 1,98 €/kg 0.99 tavahind 1.99

Varajane kartul, Eesti 1 kg 0.29

Tomat 1 kg 1.59

Kurk kiles, Hispaania 1 kg 1.59

1 kuu	9,00 euro	7 kuud	53,90 eurot
2 kuud	18,00 eurot	8 kuud	61,60 eurot
3 kuud	23,10 eurot	9 kuud	69,30 eurot
4 kuud	30,80 eurot	10 kuud	77,00 eurot
5 kuud	38,50 eurot	11 kuud	84,70 eurot
6 kuud	46,20 eurot	12 kuud	92,40 eurot

LÄÄNE ELU

TELLIMISHINNAD

www.le.ee

tel 473 7222

Sõlmi nüüd pangas e-arve
püsima leping ja maksa kuu
eest ainult 7,32 eurot